געג – 1

געג – 1.

?נ? ג ע ג – דער, =ן. (אמ) שפּריִיזהעלצל צו פֿאַרשטאָפּן

דאָס מויל |סטוטש| 470.

ג ע ג אַ ג אַ ט ש ע ט – פֿאַר פֿון גאַגאַטשען.

3 – [illegible]

ג ע ג אַ ג ע ר ט – <u>פאַר פון</u> <u>גאַגערן</u>.

4 – גיג

?נ? ג ע ג אָ ד ע ר – דאס/דער, בא. פּפֿ געגודער.

דאָס גאַדערן (די קולות) פֿון אינדיקעס אָדער אַנדערע

פֿייגל (אַ סך, לאַנג).

1966 " דער באַזאַר איז געווען פֿול מיט געשריי און

2 געפּילדער פֿון סוחרים, קונים, מיט דעם קרייען פֿון

הענער, |...| מיט דעם געגאדער פֿון אינדיקעס".

באשעוויס, ~~צ' פאר~~ 26/XI.

5 — ג ע ג אַ וו ע ר ט - פֿאַר פֿון גאַווערן.

6 – גיג

ם | געגאַטער | ג ג ע ט ר א – דאָס. גראַטע, נעץ.

מה"ד: gegettere

... " שבכה – איימא גגעטרא". רייכלין 8,

איוב, יח – ח. 3

7 — גזל

געגאָלט — פאר פון גאלן.

ג ע ג אָ ל ט ן – <u>פֿאַר פֿון</u> <u>גילטן</u> (אין באַטײַט אָנגײַן,
האַלטן פֿאַר...)

9 — גא

געגאַן - (פּטמ) דזוו געגאַנגען, פֿאַר פֿון גיין.

1905 " דיא צוויי מעשענע לייכטער וואָס זענען נאָך

13 געגאַן בירושה פֿון איר עלטער-זיידן". יאַנישעווסקי, 12,1.

1928 " גלייך זענען די פֿערד געגאַן, אַלץ אין אַנגע-

16 שטרענגטן שפּאַן". איזרא, 3, 15.

1948 " געגאַן אויף מזרח זיינען יונג און אַלט".

17 מאַרקיש, 9, 27.

געג .

ג ע ג אַ נ ג ע ן – 1. פֿאַר פֿון גײן.

2. אַדי. וואָס איז דורכגעגאַנגען, אַוועקגעגאַנגען.

1959 " אַלע קלאַנגען פֿון דײַנע געגאַנגענע טריט".

א. אויערבאַך, 6, 25 .

3. (אָפּגעניצט, שוין ניט טויגן (וועגן קליידונג).

% די געגאַנגענע הסכּמים גײט צו אַוועק אַרגעמעליט.

ג ע ג אַ נ ע ן – (פֿטמ) פֿאַר פֿון גייִן. דזוו געגאַנגען.

26 (פֿל) " בין אים געגאַנגען באַלייטן מיט אַ גרויס געוויין".

ציט י.ל. כהן, 1, 23.

(פֿמ) " און דער פֿויער איז געגאַנגען אין שטאָט אַרייַן

27 און האָט דאָס באַמאָלדן |...|". ציט ש. לעהמאַן,

זב ביי אונז יודן, ז' 85.

ג ע ג אָ נ ע ר ט – פֿאַר פֿון גאָנערן |האַרקאַווי|. גיג – 12

ג ע ג אַ נ צ ט - אַדור. (עלט) אין גאַנצן.

1868 " תמנו |לגוע| - מיר זײַנען געגאַנצט

|צו שטאַרבן|". ספר החן |...|, 1, 34, במדבר, יז - כח. 28

|תי: האם תמנו לגוע - צי װעלן מיר אין גאַנצן אומקומען?|

רעדט: [illegible]

ג ע ג א ס – דער/דאָס, בא. (שנש) דאָס גיסן אַ סך, לאַנג, גיסעניש, גיסערײַ.

1937–1939 " שטערן שטורעמען און שטערנען, // ווי ס'עלעקטרישע געגאָס// אין גראַניטענע ציסטערנען".

סוצקעווער, 3, 105.

15 — גע

ג ע ג א ס ן - 1. פֿאַר פֿון גיסן.

2. אַדי. אויסגעאַרבעט פֿון אַ צעשמאָלצענער מאַסע (מעטאַל אע). די טעפּ זייַנען פֿון געגאָסענעם טשוהון.

גע -

1865 " אַזוי איז אויך געגאָסן אייַזן לייבטער צו צעברעכן ווי געקאָוועט אייַזן, וואָרעם איך געגאָסענעם אייַזן זענען די טיילן שיטער איינס פֿון אַנדערן". 29

ארן, צ׳ קמ, נ׳ 5, ז׳ 79.

1930 " לאָמיר וואַרטן |...| אויף דעם גייַסט, וואָס וועט אין די דאָזיקע געגאָסענע און אויסגעשמיצטע קערפּערס אויפֿוואַכן". איינהאָרן, 7, 160. 30

1951 " די טרעפּלעך |...| האָבן געדאַרפֿט אָפּטרעטן פֿאַר די געגאָסענע טראָטואַרן". ל. בערנשטיין, זב ליטע 1, 1515. 31

3. (פיג) ווי (אויס) געגאסן פון א צעשמאלצענער מאסע.

1920 " איינע רייצט זיין גאלאנטישער נייג, // 33

איינעם רייצט איר געגאסענע לייב". ניסענזאן, 1, 28.

ם גיגאסן/גגושן.

1698 " האט ער גימאכט גיגאסני ערטריך מיט שטיין 34

גיפלאשטרט דורך די גאנצי יהודים גאס".

צמח דוד, 1, לה/2.

1744 " דר פיינט שטעלט אויף שטעקין דר מיט צו

שלאגן דיא דא ניט וועלן דינן זייני גיגאסני

בילדרייא". בחינת עולם, 1, מב – III.

17 – געג

ג ע ג <u>א</u> פ ט – <u>פאר פון</u> <u>גאפן</u>.

ג ע ג אַ ץ – דער, |=ן?| ״ אַ שטאַמלער״ |קטוו|.

39 ״ דו שטומער געגאַץ!״ |קטוו|.

19 – געג

[redacted] – געג

געגאָר – דער/דאָס, באַ. (שנש) דאָס גאַרן (באַגערן) אַ סך, לאַנג.

1926 " אַלץ ווערט שפּאַנונג און דערוואַרטונג איך געגאַר". לייוויק. 40

געפינען מקור

1938 " און ווער // האָט אָנגעצונדן דײַן באַגער // און דײַן געגאַר". סוצקעווער, 3, 212. 41

20 — גײג

ג ע ג אַ ר ב ט - <u>פֿאַר פֿון גאַרבן</u>.

ג ע ג אָ ר ג ל - דער/דאָס, בא. (שנש) דאָס גאָרגלען (שווענקען דעם האַלדז), אַ סך, לאַנג.

1929 " דערנאָך וועט מען זיך וואַשן, גיסן אויף זיך וואַסער, און זי דערבײַ פּליוסקען. וועט זיך אָנהייבן אַ געגאָרגל". מ. ווינער, 2, 101.

44

געגאָרגלט – 1. פֿאַר פֿון גאָרגלען (זיך).

2. אַדי. גאָרגלדיק, פֿון האַלדז; גוטוראַל (ווען קלאַנגען אויף).

23 - דך

ג ע ג אַ ר ט ן - פֿאַר פֿון גאַרן.

23 | 1 גדג –

II

|געגאַרט| ג ג ר ט ט – אַדי. דערצויגן, געלערנט.

... " למד – אישט גגרטט". רייכלין, ירמיה לא, יז.

|תי: כעגל לא למד – ווי אַ קאַלב ניט געלערנט|. 45

24 – גזג

געגאַרטלט – 1. פֿאַר פֿון גאַרטלען.

ג[...] 2, אַדי. אַרומגענומען (ווי) מיט אַ גאַרטל; אַרומגעגאַרטלט, פֿאַרגאַרטלט.

[...]

1882 " יעצט, אַז די געשוירענע, געשרימפּענע, געגאַרטלטע |...| האָבן |...| באַקומען אַ קלאָרע ידיעה, אַז זיי זענען נאָך ערגערע ייִדעלעך |...|". 46

ליניעצקי, 6, 2 – II.

1919 " דער פּלאַנטער פֿון שטיינערנע בייזער, געגאַרטלט מיט גאַסן,// ער האָט דאָך אַן אויסוועג אין אַלע פֿיר זייטן". 47

האָפּשטיין, 1, 75.

24|1 געג - .●

געגאַרנט - אַדי/אַדוו. (שנש). 1. מיט אַ סך גאַרנס (פֿון הײַזער), הויך.

1923 " איצט ליגט דײַן אלמעכטיקער קערפּער | פֿון דער שטאָט | // מיט רערן פֿאַרוואַרצלט אין טיף פֿון דער ערד, // צעשלײַדערט די אַרעמס, געהויפּנט, געגאַרנט, // צעקעסטלט, צעצימערט". ציט האַפּשטײַן, 2, 172. (ליד "שטאָט"). 48 - 49

2. (פֿיג) וואָס הייבן זיך איינע איבערן אַנדערן ווי גאַרנס.

1972 " שלענגלען זיך וועגן // מיט סטעזקעס געגאַרנטע".
פֿון 153.
מ. גאלדמאַן, ~~צ' פאלקס=שטימע~~, 29/VII, ז' 6. 51

25 – גרעג

גע גאָ ר ס ע וו ע ט – פֿאַר פֿון גאָרסעוועץ |האָרקאַווי|.

[ה״ד]

26 — געג

ג ע ג ב ו ל |געגוויל | - <u>דאס, =ן</u>. (<u>שגש</u>)

הערשאפט=געביט, ספערע |<u>אווו</u>|. ∕∕ דאס <u>געגבול</u>

פון דער רוימישער אימפעריע האט זיך אויסגעשפרייט

אויף ביידע זייטן פון מיטללענדישן ים.

27 - גזג

געגודער - דאָס/דער, באָ. פּפּ געגאָדער.

1. דאָס גודערן (קול) פֿון אַ סך פֿייגל, אָדער דאָס גודערן אַ סך, לאַנג.

1954 " |...| פֿליִען מיט געגודער אין די וואַרעמע לענדער". אַפּאַטאָשו, 17, |ז' 120?|. "געגודער פֿון גענדז, געקלימפּער פֿון טרוקענע בלעטער". דצוו.

1956 " |...| געגודער פֿון געפֿליגל". גלאַטשטיין, 1, 241.

2. (פֿיג) קלאַנג ווי פֿון גודערן.

1968 " דײַן גאַנצער געגודער// אין מײַן שווייס, אין הויט". לעיעלעס, 6, 65.

|| **געגודעריי** - דאָס, =ען. דזוו דפֿוו.

% ס'האָט זיך געהערט אַ געגודעריי פֿון גענדז, קאַטשקעס און אינדיקעס.

54

55

56

ג ע ג ו ר א ל ד ע ו ו ע ט - פאר פון גוואלדעוועו.

28 -

ג ע ג ו י ד ע ר ט - פאַר פון גוידערן (זיך).

30 – גײַג   (?נ?)   ג ע ג ו ל ט – 1. פֿאַר פֿון גילטן/גולטן.

גאָלדן. באַגילדט, דזוו געגילדט/געגילט. 2. אדי/אדוו.

1884 " געגולטע שטולן מיט פֿאַטעלן, איבערגעדעקט
פֿון |מיט| גראָבער געשטיקטער זײַיד, זײַינען געשטאַנען 63
אויף דעם פּאַל". גאָלדפֿעדער, 1, 5.

1905 " אויף א קינצלעכער מצבֿה |...| ווו מיט אותיות
געגולטע איז געווען געשריבן 'צנועה' |...|". 64
אנסקי, 1.

ג|עגולמט |געגוילעמט| – אדי/אדוו. (שנש?)

" ווי אַ גולם, פֿאַרגולמט"|קטוו|. 65

32 - גרוי

געגרמעט - אדי/אדור. (שנש) וואָס איז (ווי) מיט גומע.

1924 " פֿון אַלע זײַטן זעט ער מענגעס געגומעטע פּיס". ~~זש' באליאסטרע.~~ פֿאָר 100, ז' 60. 66

33 –

ג ע ג ר ס ט |געגויסעט| – פֿאַר פֿון גרוס |גריסען|.

ג ע ג ו ס ס ט |געגוסעסט| – <u>פֿאר פֿון</u> <u>גוססן</u>.

35 - גזמ

געגועים |גאַגוּים| - די, מצ. (לל) בענקעניש, לעכצונג צו עפּעס.

1960 " די זוכעניש נאָך תוכן, די לעכצונג נאָך אַן אידעאַל, די געגועים נאָך דערהייבונג".

ברושי

נ. גאַרדאַן, צ' טמז. XII/15.

געגועימל - דאָס, =עך. 1. (איר) דזוו דפּוו.

2. אַ קורצע ליבע=אַפּערע, אַ פֿלירט.

1895 " מן הסתם מוז אַזאַ אש=להבה פֿאַרשטאָפּן דעם שטן

67 דאָס מויל מיט עפּעס אַ געגועימל". ליניעצקי, 178,9.

געגועימדיק - אַדי/אַדוו. (לל) מיט בענקשאַפֿט, באַגעריק, לעכצנדיק.

1959 " אַ חבדניק |...| איינגעוויקלט אין טלית-און=תּפֿילין,

68 אונטערברומענדיק אַ געגועימדיקן ניגון און אויסגיסנדיק

זיך אין גאַנצן אין כלות=נפֿש |...|". נ. גאַרדאַן,

צ' טאָג. VII/9.

געגורט - אדי/אדוו. 1. פּפּ געגורטן.

אָנגעטאָן אין אַ גורט (גאַרטל), (ס׳רוב אויך מיט אַ

שווערד).

1934 " משיח איז געגורטן מיט אַ שווערד און באַקליידט

מיט אַ קלייד פון נקמה". אש, 13. 71

2. (פּיג) אַרומגענומען, באַוואָפנט.

1948 " מיט ברויז געגורט זײַנען די ברענענדיקע גאַרנס,

// צו דר׳ערד די וועלט געבן אַ פאַל מיט וואט". 72

מאַרקיש, 353,9.

גיגורט

2. ←

... " גאט איז גיגורט מיט שטאַרקייט". מחזור, 4, 117/II. 73

37 - גי

[redacted]

ג ע ג ו ר ל ט |געגוירלט| - אדי. (שנש) לויטן

גורל, באשערט, פארויס באשטימט.

1927 " איך טרוילעכקייט געגורלטער,// געבונדענע

אונ פרײַ, - מיר זענען דרײַ". א. אויערבאך,1א,51. 74

ג ע ג ז ל ט |געגאַזלט| - פֿאַר פֿון גזלן/גזלענען. 38 – גז

39 - לט

ג ע ג ז ר ט |געגזאָרט| - אַדי. (שנש) באַשטימט

דורך דעם גזר.

1953 " ער |...| זאָל ווערן דער געגזרטער קרבן

אויף מײַן פּײַער". לײַוויק, 10, 17. 75

40 – גגט

ג ע ג ט |געגעׂט| – 1. פֿאַר פֿון גטן |געטן|.

2. פֿאַדי, אויך סובסטאַנטיווירט. וואָס האָט זיך געגט. % ער האָט חתונה געהאַט מיט אַ געגט ווײַבל. דער יונגערמאַן איז אַ געגטער שוין אַ יאָר צוויי.

1882 " געוויינטלעך האָט זי אים ניט אויסגעזאָגט, אַז זי איז אַ געגטע, אויב ניט וואָלט ער זי אויף זײַן שוועל ניט אַרויפֿגעלאָזט". דרייזען, 1, 69. 76

1907 " לסוף האָט זיך אויסגעלאָזט, אַז ער איז אַ ביגאַמיסט. ער האָט זײַן אייגנס |...| דרײַ ניט קיין געגטע ווײַבער". שלום=עליכם, 33, 143. 77

41 - גימ

ג ע ג י ב ל ט – אדי/אַדור. (דטשמ? עלט?)

שפּיציק.

1957 " געווינקלט שאַרף, געגיבלט און מיט ליניעס

79 גראַד, // שטייט ס'מענטשנהויז". לעיעלעס, 5, 43.

42 - גע

ג ע ג י ט י ק ט - אדי/אדוו. (עלט) גוטגינדיק,
גוטווייליק, לײַטזעליק.

1938 " און דאָס איז אַ צייכן: אויף ייִדישע שטיבלעך//
שוועבט אום אליהו געגיטיקט און ליבלעך".

סוצקעווער, 3, 204.

289

43 - גזג

ג ע ג י ט ע ר - דער, =ס. (עלט) גראַטעס, שטאַכעטן, נעץ פֿון אַ פֿאַרצוימונג.

1829 " און ער האט געמאכט צו דעם אפערשטול איין **גיגיטיר**, נעצווערק פון קופער". חמשת הומשי תורה, שמות, לח - ד. 82/א

1945 - 1947 " עס לײַכטן די שטערן ; שוין ווידער דורך שמאָלן **געגיטער**" . סוצקעווער, 3, 475. 82

1968 " ווי פֿויגל=פֿלאַטער דורך אַ פֿינצטערן געגיטער". לעיעלעס, 6, 111. 86

גיגיטר.

1689 " השבכה - די **גיגיטר**". באר משה, מלכים ב׳, א-ב.

1743 " אונ׳ זיא האבן דש הויז גוועלט אנידר רייסן אונ׳ זיינן ארויף גקומן קיגן דיא אייזרני **גיגיטר**". שארית ישראל |...| קלה - 2. 88

44 גוג

ג ע ג יי – דער/דאָס, בא. דאָס גיין אַ סך, פֿון אַ סך
מענטשן; גייעניש.

1923 " פֿון דרויסן הערט מען אַ געגיי, אַ געפּאַר,
אַ געשטופּעריי. באַלד שטילט זיך אַלץ איין". 90
ניימאַן, 1, 35.

1951 " פֿון דעם טרעפּנהויז הערן מיר אַ שווער געגיי
פֿון אַ סך באַשטיוולטע מענטשן". י. י. טרונק, 8, 235. 92

1972 " בלויז דאָרטן, ווו די פּלומפּן זיינען ניט געווען
איינגעפּרוירן, איז געווען אַ געגיי פֿון די שכנותדיקע 93
הייף נאָך וואַסער". ראָזענפֿאַרב, 2, 335.

|| געגייעריי – דאָס, בא. דזוו דפֿוו, מער עמפֿאַטיש.

1926 " ווי נאָר ס'פֿלעגט ווערן נאַכט, פֿלעגט זיך
אָנהייבן אַ געגייעריי אין בית=עם אַריין, ווי אין 103
בית=מדרש אַריין". בערגמאַן, 1, 18.

1931 " ס'ווערט אַ געגייעריי אין שול אַריין".
בורשטין, 4, 139. 104

?נ? ג ע ג י ל ד ט - פֿפּ (דטשמ) געגילדעט. 1.פֿאַר פֿון
גילדן.

2. פֿאַדי/פֿאַדוו. באַצויגן מיט אַ דינעם שיכט גאָלד.
% אַ באַגילדטער בעכער. די לעפֿעלעך זײַנען נאָר
באַגילדטע, ניט פֿון ריינעם גאָלד.

1910 " הײַנט פּאַלאַצן פֿון מירמלשטיין?// געזילבערטע,
105 געגילדטע". פּרוג, 3, 241.

1935 " |...| שטילערהייט פּאַרקויפֿט טריף=פּסולן מיט
קאנק געליישטע טעוועלעך און געגילדטע זוימען".
באשעוויס, 1, 36.

1948 " |...| געכאַפּט אַ קוק אויפֿן מעבל,|...|
קאנק די ווייכע קאַנאַפּעס און שטולן |...| דעם לאַנגן שפּיגל
אין א געגילדעטער ראַם". דער נסתר, 400.

ג ע ג י ל ט – 1. <u>פאר פון גילטן (גילדן)</u>. ?נ?

2. <u>פאדי/פאדון</u>. באצויגן מיט א דינעם שיכט גאלד;
באגילדט, % <u>געגילטע</u> אותיות.

1868 " אויף א באזונדערן טיש זײנען געשטאנען פיר
גרויסע זילבערנע לײכטער מיט פיר גרויסע <u>געגילטע</u> 110
הבדלות". <u>דיק, 40, 14</u>.

1906 " האבן אײנגעריכטעט |...| די סאלאנען מיט [...]
~~אלע באפוצונג|ען| מיט די מעבל~~, די געשניצטע 111
<u>געגילטע</u> קארניזן". <u>צ. נ. גאלאמב, 3</u>.

47 —

ג ע ג י נ ט - פאר פון גינען.

48 - געג

ג ע ג י ס ע ר יַי - דאָס, באַ. דאָס גיסן אַ סך, לאַנג; גיסעניש.

"עס ווערט אַ געגיסעריַי, וואָס זאָל איך זאָגן - אַ מבול". פּרץ, ... 160

112

49 - גזמ

געגיפּט – פֿאר פֿון גיפֿטן | הארקאווי |.
[ה"ק]

49/1

ג ע ג ל א ז ט - פֿאר און פֿאדי, פֿון גלאזן.

ג ע ג ל א נ צ ט – 1. פאר פון גלאנצן.

2. אדי. אפגעגלאנצט, אפגעפוצט אויף גלאנץ.

1881 " הייַנט גייען דווקא די גוט=ייִדישע ווייַבער

געקרייזלט, געצירט, געפוצט, געגלאנצט פון אלע 115

זייַטן |...|". דלוגאטש, 2, 23.

1929 " ר' יאָסל אַליין איז געווען אַ הויכער |...|

געהאַט אַן אַריסטאָקראַטיש פּנים, זיך געהאַלטן רייַן, 113

אין געגלאַנצטע שטיוול". י. ווארשאווסקי, 212,1.

... " בייַ מייַן חבר שטייט אַ הויכער, געגלאַנצטער

זייגער=קאַסטן". נאַדיר, 13, 85. 114

51 - גלז

ג ע ג ל אָ צ ט - פאר פון גלאָצן.

52 – גיל

[redacted] – [redacted]

געגלוסט I – דער/דאָס. בא. (שנש) דאָס גלוסטן
אַ טך, לאַנג; גלוסטעניש.

1967 " |...| פֿול מיט ערדישן געגלוסט".

אהרון צייטלין, 6, 173. 116

53 - גייג

ג ע ג ל ו ס ט - פאר פון גלוסטן.

ג ע ג ל י ד ע ר – דער/דאָס. (שנש). 1. דאָס גלידער/ צעגלידערן אַ סך, לאַנג.

2. ביין=פֿאַרבינדונג, צונויפֿגלידערונג, [סטוטש 240].

ארטיקולאַציע

ג ע ג ל י ד ע ר ט – פֿאַר און פֿאַדי פֿון גלידערן.

ג ע ג ל י וו ע ר - דער/דאָס. באַ. (שנש).

1. דאָס גליווערן לאַנג, אַ סך; גליווערניש.

2. געפֿיר, גליווער|סטוטש 255|.

ג ע ג ל י וו ע ר ט - פֿאר פֿון גליווערן.

57 – גימל

ג ע ג ל י ו ו ע ר ע כ ץ – דאָס, באַ. (לאָקל,סאַנץ)

גאַלאַרעטע, פּעטשאַ.

1944 "געגליווערעכץ – גאַלאַרעטע פֿון געלבערנע אָדער

121 הינערשע פּיסלעך". ר. מאַהלער, ~~דשׂ׳ לישפּ~~ פֿאַר סּ IV, 3 – 6.

58 – גימל

ג ע ג ל י ט – פֿאַר פֿון גליִען.

59 - גזר

ג ע ג ל י ט ש ט – פֿאר פֿון גליטשן (זיך).

ג ע ג ל יי ב ט – פֿאר פֿון גלייבן.

61 – גלז

געגלייז – דאָס, באַ. דער שיכט גלאַזור וואָס באַדעקט אַ טאָפּ א"ע כלים.

1930 " דער גאַנצער טאָפּ איז מיר איבערגעפּירט, דאָס געגלייז איז אָפּגעשפּרונגען". ווייסענבערג, 176,7. 123

62 -

געגלייזט I - 1. פֿאר פֿון גלייזן. I.

- וואָס איז מיט שויבן פֿון גלאָז.

% אַ געגלייזטע שאַפֿע. זיי זיצן אין אַ געגלייזטער

וועראַנדע.

1912 " גאָרט אין אַ ווינקל |...| שטייט פֿעסט איינגעפּאַסט

אַ ווינקל=שאַפֿע מיט געגלייזטע טיכלעך". מענדעלע, 28,12. 133

63 - גזג

ג ע ג ל יי ז ט || - 1 פֿאַר פֿון גלייזן + |||

[illegible] ?? אַדי/אדוו. פּפּ געגלעזט. גזג - 64

וואָס איז באַדעקט/באַצויגן מיט אַ דינעם שיכט גלאַזור(וועגן טעפּ א"א כלים).

1863 "געגלייזטע געפּעס טובלט מען אין אַ ברכה". אין?
124 א. דאַנציג, 1, מז/ב.

1903 "נאָך צאַפּלדיק פיש, |...| אַז מע האָט זיי
125 אַרײַנגעלייגט אין אַ גרויסע ליימענע געגלייזטע שיסל מיט וואַסער, האָבן זיי זיך נאָך געוואָרפן". שלום=עליכם, 193,19.

1930 "די פלאַנצן, וואָס זענען געוואַקסן אין וואַזעס,
126 אין געגלייזטע טעפּ". אַפּאַטאָשו, 15, 194.

1971 "מאַמע, ווען האָסטו עס באַוויזן אָנבאַקן אַזוי פיל
127 בלינצעס און זיי |...| צונויפלייגן באַפּעטיקטע אין דער געלער געגלייזטער רײַן?". אי. קיפּניס, 1, |?|.

געגלייזטע מצה - "מצה אײַנגעטונקען אין אַ געמיש
127/א פון מילך און אייער, דאַן געפּרעגלט אויף ביידע זײַטן; געווײנטלעך צוגעגרייט אויפן שבתדיקן טאָג פסח"|קטנו|.

65 – [illegible]

ג ע ג ל ײַ כ ט – פֿאַר פֿון גלײַכן (זיך).

66 -

ג ע ג ל י כ ן - פֿפּ (דיאַל) געגליכנט. 1. פֿאַר פֿון

גליַיכן [illegible] I .

2. פֿאַדוו/פֿאַדי. וואָס מע קאָן צוגליַיכן צו אַ צווייטער

זאַך, ענלעך, וואָס קאָן דינען ווי אַ משל צו (פֿון)

אַן אַנדער זאַך. % זיַין געגליכן. געגליכן צו ...

~~|...|~~. ניט אַלע געגליכענע זאַכן זיַינען איין

גאַנצן גליַיך.

1836 " איר ליבי לייט, זייט וויסן דאש דיא וועלט

איז גיגליכין צו איין ים וואש שטורמט דורך 134

איין שטורם ווינד |...|". לב טוב, 3, 34/ב.

1887 " פֿון אַ באַנדער האָב איך אַליין געהערט, אַז די

גאַנצע וועלט איז געגליכן |...| צו אַ פֿעסל, וואָס 135

אַז סע ווערט צעלעכצט, מוז דאָס דער באַנדער אַנשלאָגן".

שלום=עליכם, 2ג, 20.

1912 "די קולטור פֿון אַ פֿאָלק קאָן **געגליכן** ווערן

136 צו אַ וואַסער=באַסיין, וווּהין עס גיסן זיך צונויף

אַלע שטראָמען פֿון דעם פֿאָלקס שאַפֿן". זשיטלאָווסקי, 176,4.

1927 "מיר, **געגליכענע** צו חורבות אין אַ וויסטער

137 געגנט |...|". מ. ל. האַלפּערן, 2, 16.

1963 "און **געגליכן** זענען אונדזערע טעג צו שיפֿן

138 אין ים, ווען קיין ווינט איז ניטאָ". פֿרידמאַן, 93,3.

|| **געגליכנקייט** – די, באַ. אייגנשאַפֿט אָדער מצב

פֿון זײַן געגליכן; ענלעכקייט.

1935 "אומגליקלעכע ליבע און לירישע פּאָעזיע. ניטאָ

139 דאָך דאָ קיין שום **געגליכנקייט**, בלויז אַ פּסיכאָלאָגישער

אַנאַליז ווײַזט אונדז די פֿאַרבינדונג". מ. ווײַנרײַך, 236,3.

◊ שור: אַרעם איז געגליכן צו טויט, מע קען ניט לעבן

אָן ברויט.

אן אַרמאַן איז געגליכן צו א טויטן (וואָר: צו אַ מת) 68

צום שון קומט אַ מאָל צו אַ קאָמענטאַר:

ווײַל ביידע לאָזט מען ניט אין שטוב אין א שומר.

ניט געגליכן זאָל זײַן – אָפּשפּרעך, באַוואָרעניש בײַם רעדן

וועגן צוויי זאַכן, מענטשן אד"גל, וואָס מע טאָר נישט

אָדער מע וויל ניט דערמאָנען זײַט בײַ זײַט

(אַנאַלאָגיש צו "להבדיל").

גיגליכן ם

2. ←-----

1610 " דא זאגן רבנן וויא גרוש איז אום דען רעגן

דז ער איז גיגליכן צו(תחית המתים) אונ' דרום 185

אך האט מן (משיב הרוח) גיזעצט |...|".

טײַטש=חומש, דברים, כח - יב, מדרש.

1791 " דיא בעלי הגדות דיא דא לערנין עין יעקב

אונ מדרשים דיא זיינן בגליכן דארום צו דיא שיני 186

בלומין |...|". דיא נייאה פר קערטי וועלט,

דף ט/ז.

69 – גע

ג ע ג ל י כ נ ט – פּפּ געגלעכנט. (דיאַל) דזוו געגליכן, יב 2.

1848 " דאס רשעות פון יצר הרע איז גיגליכינט צו
א ביטרין טראפּין |...|". מחזור 5. 207

1843 " דיא תורה וואס זיא איז גיגלעכינט צו וואסער
ווארין זיא איז גיקומין פון דער הייעך אין דער 208
נידריג אראפּ". ס' שיח ספונים 2, שיר השירים.

1923 " אַלץ איז געגליכנט צו כוואַליעס, וואָס זידן".
א.צ. גרינבערג, 1, 70. 209

1957 " די צען פֿינגער זײַנען געגליכנט צו די צען
הימלישע ספֿירות". ברוסילאָוו, 2, 130. 210

|| געגליכנטקייט – די, בא. ענלעכקייט, גראַטנקייט |אוווו.

70 – גל

ג ע ג ל י מ ע ר ט – פֿאַר פֿון גלימערן.

ג ע ג ל י מ צ ע ר ט – <u>פֿאַר</u> <u>פֿון</u> <u>גלימצערן</u>. גלג – 71

72 – גײַ

ג ע ג ל י נ צ ע ר ט – פֿאַר פֿון גלינצערן.

ג ע ג ל י ק ט - פאר פון גליקן.

73 - [illegible]

74 - גימ

ג ע ג ל ע ז ט ן - פֿאַר פֿון גלעזן.

75 - 79

ג ע ג ל ע ז ט - אדי. דזוו געגלייזט II.

... " ער האט אנגעגאסן טיי אין צוויי בלעכענע

194 געגלעזטע טעפעלעך". קאציזנע, 3, 214.

1938 " |...| זיך געלאזט גיין צווישן די פויערשע

193 פורן מיט עופות, מיט אויפס, מיט געגלעזטע טעפ".

פּני 132,

ע. גאַרדאַן, זש' סאוו' ליטעראטור, נ' 10, ז' 70.

ם |געגלעזערט| ג ג ל ו י ז ר ט - דזוו געלייזט!.

1676 " גגלויזרטי טופּ |טעפּ| זול מן אויך טובל זיין".

ברנט שפיגל, פרק מא. 118

1752 " ווען גלייך דיא לייט וואש זייבין ניט ובל די

ערדני כלים מוזן (על כל פנים) דיא גיגליזרטי גפעס

טובל זיין אן ברכה". ס'עץ חיים, נ - 4.

ג ע ג ל ע ט I - דאס/דער, בא. (שנש) דאס גלעטן א סך,
לאנג; גלעטעניש.

1937 - 1939 " מיינע חושים ליליען זיך און שפּירן//
דאס געגלעט פֿון וועלדערישער שיין". סוצקעווער 134,3.

1944 " כ'בין מיד פֿון דעם פֿיינעם געגלעט".
נאדיר, 12, 138. 196

1967 " נאר דאס געגלעט פֿון די צווערגישע גליטשערס
אויף אייזיקע דילן איז נאך פֿארבארגענער און שטילער". 197
פֿרידמאן, 4, 18.

78 - גדל

ג ע ג ל ע ט - פֿאַר פֿון גלעטן.

79 - גע״ג

ג ע ג ל ע ק ל ט -1, פֿאַר פֿון גלעקלעך.

געגלעקלט 2. אַדי/אדור. (שנש) וואָס זעען אויס ווי גלעקלעך.

1929 " |...| געגלעקלטע לאָקן". מ. קולבאַק, 4, 203.

198

רעד: זוכן צו דערגאַנצן די ציטאַטע.

80 – גגן

גגען – פּרעפּ. ---> קעגן.

1863 " דערווײַל איז מען אין לובלין שוין געוואָר
202 געוואָרן, אַז עטלעכע שײַקעס גענגן 4000 מאַן |...|
האָבן זיך צוזאַמענגענומען". ~~צ׳ קמ,~~ נ׳ 33, ז׳ 518.
פּרו 177

ם
געגן/גיגן.

1544 " דא קאמן ויל דער היידן גיגן דעם קליינם מאן".
199 שמואל=בוך, פערז |סטראָפע?| 440.

1697 " אונ׳ אך האב איך נון פאר וידוי צו זאגן //
200 אונ׳ מיין נוט דארף גיגן גאט צו קלאגן".
ס׳ משלים, לח – II.

1705 " אונ׳ דיא אותיות פון די ספר תורה מוז מן שרייבן
201 אויף דעם פּארמיט פון דיא זייט וואש צו בשר צו
געהער און ניט אויף דיא זייט וואש געגן דיא האר
זיינין". קב הישר, 1, פג – II.

81 - גימל

ג ע ג נ א י ב ע ר - ----> קעגנאיבער.

82 - [illegible]

ג ע ג נ בֿ ע ט |געגאַנוועט| - פֿאַר פֿון <u>גנבֿען/גנבֿענען</u>.

ג ע ג נ ב ע ט ע ר ה יי ט |געגאַנוועטערהייט| – אדור.

גנבענענדיק זיך, באַהאלטענערהייט, קיינער זאָל ניט זען.

1933 " מע דרעמלט, מע גענעצט, און אַנדערע ראַטעווען זיך אַרויס **געגנבעטערהייט** |פֿון דער פֿאַר,אַמלונג| אויף דער פֿרייער לופֿט". דאלגאפאלסקי, 2.

ג ע ג נ וו א ר ט - די, בא. (דטשמ) 1. דער איצט, איצטיקייט, דער היינט.

1912 " דער גאַנצער עבֿר - אַ בלאַנק, און האָט קיין ברעקל שייכות ניט צו דער געגנוואַרט און צו דער צוקונפט". זשיטלאָווסקי, 2, 149. 224

2. דאס ביי־זיין, די פרעזענץ,

1912 " איך שלמהלעס געגנוואַרט האט ער זיך געפילט ווי דער פעסט זיצנדיקער טשוואָק איך וואנט |...|". מענדעלע, 24, 66. 225

|1926 - 1931| " אַז מרדכי איז עלטער געוואָרן, גענומען לערנען רש"י, און זיך אַנגעשטויסן איך פּאַטערס געגנוואַרט אויף אַ 'בלע"ז', האָט אברהם |...| א צופרידענער געשמייכלט |...|". אפּאָטאָשו, 10, 85. 226

85 -

ג ע ג נ ז אַ ץ - ----⟸ קעגנזאַץ

86 - גימ

ג ע ג נ ז יִ ט י ק - ----> קעגנזיִטיק

ג ע ג נ ז יִ ט י ק י י ט - ----> קעגנזיִטיקייט.

87 -

13
86

88 - גגג

ג ע ג נ ט - די/(זן) דער, =ן. 1.א טייל פון א לאנד, מדינה, יבשה. % בארגיקע (זומפיקע, וואלידקע) געגנט. באפעלקערטע (אומבאפעלקערטע) געגנט. די צענטראלע געגנטן פון אפריקע זיינען טראפישע.

1868 " די איינוווינער פון טייל געגנטן |...|
273 זענען אונטערגעווארפן |...| קארגע אוראזשאיעס
|= גערעטעענישן| פון ברויט=תבואות". ~~צ' קמ'~~, נ' 6, ז' 41. (פאר 177)

1935 " פון מעדיציניש=היגיענישן שטאנדפונקט האנדלט
274 זיך |...| וועגן די קלימאטישע באדינגונגען |...|
פון א באשטימטער געגנט". מאץ, 1, 270.

1951 " איך האב בלויז אין זינען די ליטווישע יידן
275 אין יענע געגנטן, וואס האבן געהערט צו דער
טעריטאריע פון דער אומאפהענגיקער ליטע".
(פאר 106)
י. מארק, ~~זב ליטע, 1~~, 429.

89

2. אַ שטח לאַנד אַרום אָדער לעבן אַ געוויסער קאָנקרעט
ניט אָנגערופֿענער אָרטשאַפֿט. % די שטאָט קען ער גוט,
אָבער אין דער געגנט אַרום אָריענטירט ער זיך ניט.
צום יאַריד אין שטעטל זײַנען אָנגעפֿאָרן אַ סך
פֿויערים פֿון דער גאַנצער געגנט.

1871 "מען האָט באַלד אַפּעלירט צו אַ בעל=שם, וואָס
וואָר |איז געווען| אַ גרויסער מפֿורסם אין יענעם 232
געגנט". דיק, 53.

1909 "ס'איז געוואָרן אין יענער געגנט |...| אַ
בהלה, אַ מין באַנפֿיבער, וואָס האָט ניט דורכגעלאָזט 233
קיינעם". שלום=עליכם, ד7, 107.

1936 " פֿון דעם דאָזיקן הויז עפֿנט זיך אַן אויסבליק
אויף דער גאַנצער געגנט אַרום". בערשטיין, 1, 3. 234

1944 "מ'האָט אין גאַנצן געגנט געוווּסט, אַז ר' נאַטע
שקלאָווער פֿאַרדינט, און דער בנאָק זײַנער גיט אויס". 235

דאַנק?

שניאור, 8, 22.

3. אַ לאַנד=שטח אַרום אָדער לעבן אַ קאָנקרעט אָנגערופֿענער
אָרטשאַפֿט. % ער שטאַמט פֿון אַ שטעטל אין דער
לויוויטשער געגנט.

1913 " די נאַטור=פֿאַרשער זאָגן, אַז דאָס |!| גאַנצע
געגנט פֿון דעם באַרג סיני שלאָגט נאָך אָפּ עד=היום 271
אייך מראה פֿון סנה". אַנ. ברית אבות |...|, 1, 31.

1968 " שפּעטער בין איך אַוועק אין וואַלד און פֿון
דאָרט |...| אין לובלינער געגנט, פֿאַרבינדן זיך 272
מיט די רוסישע פּאַרטיזאַנער". י. קלאַמבערג,
יזב ~~אַשוואַצק~~, ז' 1021.

91 – גרינ

4. (סאָוו) יעדער איינער פֿון די גרעסערע אַדמיניסטראַטיווע איינסן אין אַ סאָוועטישער רעפּובליק ("אָבלאַסט", אָמאָל – גובערניע). % לענינגראַדער געגנט. מאָסקווע איז די הויפּטשטאָט פֿון דער מאָסקווער געגנט. יעדער געגנט טיילט זיך אויף ראַיאָנען.

5. קוואַרטאַל, קאָלאָניע (ראַיאָן) פֿון אַ שטאָט. % ער וווינט אין דער אַריסטאָקראַטישער געגנט פֿון שטאָט. אין דער האַנדלס=געגנט טאָר מען ניט פֿאָרן די אויטאָס.

1949 " |...| געגנומען זוכן לייזיקע געשעפֿטן |...| לייענען ביזנעס=אַנאָנסן |...| און ריידן אפֿילו מיט בראָקערס פֿון דער געגנט וועגן אָפּקויפֿן אַ גוטע ביזנעס". י.י. זינגער, 9, 231.

276

1970 " מיר זײַנען דורכגעגאַנגען דורך די גאַסן פֿון

שטאָט, ביז מ'האָט אונדז אַרײַנגעפֿירט אין דער ייִדישער 277

געגנט". א. ראַזענטאַל, יזב ולאַטשעוו, ז' 345.

6. אַ געוויס אָרט אין (אויף) דעם קערפּער. % די
ווייטיקן פֿילט זי אין דער געגנט פֿון דער לעבער.

7. (פֿיג) די אײַנוווינער פֿון אַ געוויסער געגנט.
% די גאַנצע געגנט איז אַרויס קוקן אויף דעם פּאַראַד.
די געגנט איז אויפֿגעציטערט געוואָרן פֿון דער
שרעקלעכער רציחה.

... " מײַן טיש האָט זיך קבצניש צוגעטוליעט צו אַ
וואַנט, // מײַן שויב איז גרוי אלכסונדיק באַרעגנט, 278
// באַזאָרגט מיט צעטל פֿון עקסמיסיע (דאָס נעמלעכע
צו הערן פֿון מײַן גאַנצער געגנט)". מאַלאַדאַווסקי, 77,6.

1943 " דאָס איז ר' דודי, |...| פֿאַר וועלכן אַ גאַנצע
געגנט האָט דרך־ארץ". דער נסתר, 5, 40. קאנק

93 — גנ״מ

0 געגנט-צענטראלע — די, =ס. דער הויפּטאַפּטייל פֿון אַ געוויסער אונטערנעמונג, אינסטיטוציע. % די געגנט=צענטראַלע פֿון דער בוי=געזעלשאַפֿט געפֿינט זיך אין דער הויפּטגאַס.

געגנטקאָם — דער, =ען. (סאָוו) פֿאַרקירצונג פֿון געגנט=קאָמיטעט (פֿון דער פּאַרטיי).

1965 " ביי נאַכט, ווען ער איז געלעגן אויף דער איבערשטער נאַרע, האָט ער זיך פֿונאַנדערגערעדט מיטן שכן, דעם געוועזענעם סעקרעטאַר פֿון |...| אירקוטסקער געגנטקאָם פֿון דער פּאַרטיי".
נאָטע לוריע, 5, 117.

322

געגנט=קאמיטעט – דער, =ן. 1. אַ קאמיטעט פֿון פֿאַרשטייער פֿון דער גאַנצער געגנט.

1947 " אַזוי, למשל, איז אין 1945 אָרגאַניזירט געוואָרן אַ געגנט=קאַמיטעט צו באַקעמפֿן די אַנטיסעמיטישע 323
'דיילי ניוס'". ד. דאַטינסקי, יזב ~~טשענסטאָכאָוו~~, ז' 295.

2. (סאָוו) דער געגנטלעכער קאָמיטעט פֿון דער קאָמוניסטישער פֿאַרטיי.

ז) אין אַ צער געגנט פֿון... – נישט ווייַט אין דער סביבה, נאָענט. % זיי האָבן אָפּגערעדט צו טרעפֿן זיך אין דער געגנט פֿון טעאַטערפּלאַץ.

פֿאַרוואָרפֿענע געגנט – אַזאַ וואָס איז ווייַט פֿון צענטער.

1951 מע האָט זיי פֿאַרשיקט אין אַ פֿאַרוואָרפֿענער געגנט פֿון רוסלאַנד.

1951 " צוויי פּראָצענט |...| האָבן מיר געצאָלט פאַר באַשטעלונגען, קלענערע, אָבער פון פאַרוואַרפענע געגנטן".

פּוּז 106

י. פּרענקעל, ~~זב ליטע 1~~, 57 |?|.

געגינט/גיגנט. מה"ד   Gegent;

3. ←----

... " הנפת - דגיגנט". רייכלין 8, יהושע יז - יא. 280

1767 " ככר.ב. מישור, איין פלון. געגינט". 281

ס' דברי יושר.

[redacted] [redacted] - געג
96

ג ע ג נ ט יי ל – דער, =ן. (דטשמ) דאָס פֿאַרקערטע,
דער היפּוך; קאָנטראַסט.

1891 " דער חתן איז געווען אַ געגנטייל פֿון ראַשקען,
דען ער איז געווען זייער אַ שטילער". אנ, ר' גרונם,4,1. 319

0 אין געגנטייל – אדוו, פּר. (פּונקט) פֿאַרקערט,
להיפּוך,

1928 " אַנטשולדיקט, מיסעס זיסקינד, כ'האָב דאָס נישט
געמיינט! אין געגנטייל...". אפּאַטאשו, 7, 51.

ג ע ג נ ט י ק – <u>אַדי/אַדור</u>. (<u>נש, אווור</u>) רעגיאָנאַל;

געגנטלעך.

ג ע ג נ ט ל ע ך - אַדי. שייכדיק צו דער געגנט,

פֿון דער (גאַנצער) געגנט. % ער איז אַ מיטגליד פֿון

דעם געגנטלעכן ראַט. מע האָט דיסקוטירט דעם באַשלוס

פֿון געגנטלעכן קאַמיטעט פֿון דער פּאַרטיי.

1956 " אין זײַן רשות איז דאָרט געווען אַ גאַנצע

וועלט מיט שטראַפּראַטעס, מיט לאַגערן און מיט 325

געגנטלעכער געטאָ". מאַרקיש, 10, 236.

99 [redacted] – געג

?נ?   ג ע ג נ=ל י ב ע – די, =ס. (דטשמ) קעגנזייטיקע ליבע.

1885   " ווי קומט צו איר צו וויסן, וואָס ליבע איז?
און נאָך מער העזה צו ליבן אַ סטודענט, וואָס נאָר מיר,
גימנאַזיסטקעס, ווייסן ווי גוט דאָס איז, און נאָר מיר
האָבן פּראַוואָ |=רעכט| אויף זייַן געגנליבע?". פלו 74,

~~צ׳ ייפאל~~, נ׳ 25, ז׳ 377.

ג ע ג נ ע|ן - אוטוו. (שש) שטאַרבן, אויסגיין, אומקומען.

% ער איז מסוכן קראַנק, היינט=מאָרגן וועט ער געגנען.

1934 " אין גערטנער אויף בערג // געגעגנעט האָט אַ

ווינטער,// און ביימער האָבן // אויף וועסנע 331

זיך געריכט". פֿינינבערג, 3, 90.

101 – [illegible]

ג ע ג נ ע ר – ----← <u>קעגנער</u>.

ג ע́ ג נ ע ר י ש - <---- קעגנעריש.

ג ע́ ג נ ע ר ש אַ פ ט - ----> קעגנערשאַפּט.

103/1 – [illegible]

ג עֿ ג נ פֿ אַ ל – ←----- קעגנפאל.

גע̀גנשטאַנד – דער, =ן. (דטשמ) 1. זאַך.

1865 " יעדער שטאָף האָט אַ מאָס, |...| עס האָט גרענעצן
פֿון אַלע זײַטן.|...| דעריבער הייסט |...| דער 336
שטאָף 'קערפּער' אָדער 'געגנשטאַנד'". ~~צי' קמ~~, נ' 3, ז' 42.

1912 " יעדער געגנשטאַנד האָט זײַן גרונטוואָרט און
באַשטימונגס=וואָרט". אבראַמאָוויץ, 1, 10. 337

1941 " איך האָב זיך באַמיט |...| געבן צו פֿאַרשטיין
שפּינאָזעס שיטה, אַז אַלע געגנשטאַנדן זײַנען בלויז 338
אקצידענציעס (צושטאַנדן פֿון איינאיינציקער סובסטאַנץ)"!
בעלענקי, 1, 86.

2. עניין, טעמע.

1867 " איך נעכטן |=נאָענטסטן| בלאַט ווערלן מיר איבער
דיזן |=דעם דאָזיקן| געגנשטאַנד זיך דײַטלעך 339
אויסשפּרעכן". ~~צי' קמ~~, נ' 31, ז' 241.

105

1905 " אַ מאָל איז ער איבערמוטיק און איבעראײַלט און 340

טוט, ווען די צײַט איז ניט אײַנשטימיק מיט דעם

גענגנשטאַנד". אַלפּעראָוויץ, 1, 37.

340

3. לימוד.

1865 " וואָלט ניט גלײַכער געווען זיי זאָלן אַליין

הייסן לערנען דווקא תנ"ך, גמרא און פּוסקים, 341

לשון=קודש און אַלע אַנדערע וועלטלעכע געגנשטאַנדן".

צ' רמ. ב' 20, ז' 307.

פּוֹן 177

ג ע ג נ ש ט ע ל ו נ ג - קעגנשטעלונג.

107 - גע

ג ע ג ע - דער, =ס. (שלש) אַ שטאַמלער|סטוטש 376|.

(100)

ג ע ג ע ב ן - 1. פֿאַר פֿון געבן.

2. אדי. וואָס וועגן דעם רעדט זיך, וואָס איז אָנגערופֿן, דערמאָנט, געהעריק. % אין די געגעבענע באַדינגונגען

אין די זאַך ניט מיגלעך אויסצופֿירן. אין דער
געגעבענער סיטואַציע האָבן זיי ניט געהאַט קיין
אַנדער ברירה, ווי נאָר צו אַנטלויפֿן.

1815 " זייט ווישן אלש ווען אין דיא געגבני צאהל
עסוואש איבר בלייבט |...|. אײַדליץ, 1, קעא. 351

1917 " האַנט אין האַנט מיט אָט דער טענדענץ גייט
|...| דאָס קלאָרע שטרעבן צו אָרגאַניזירן די צאָל 349
מיטגלידער אין דער געגעבענער בראַנשע".
זשיטלאָווסקי, 6, 128.

1923 " ניט אַלע מענטשן זײַנען אין געגעבענעם
מאָמענט אָנגעלייגט צו דער אָדער יענער קלעפּיקער 350
פּלח 151,
קראַנקייט". צ. שאַבאַד, ~~זש' פּגעוו~~, ג' 2 - 3.

1948 " דאָך מאַכט ער דאָס ניט ערגער פֿון אַ צאַליין,
און אין געגעבענעם פֿאַל |...| האַלט שלום אַ קאנק
לאַקערדיק אויג אויף זײַן קאָנטאָר". דער נסתר, 49,6.

110

3. סובסטאַנטיווירונג, ס'רוב איך מצ. געוויסע פאַקטן,
ציפערן, אינפאָרמאַציעס; באַזן אויף וועלכע מע שפּאַרט זיך אָן,
לויט וועלכע מע מאַכט אויספירן. % דער סטאַטיסטישער
אַמט האָט פּובליקירט די געגעבענע וועגן יקרות פאַרן
חודש. די געגעבענע פון דער פאָלקסציילונג ווייזן
אויף אַ וווּקס פון דער באַפעלקערונג.

4. (ספּעצ, מאַטעמ) די צאָל(ן), הנחות צו לייזן אַ געוויסע
מאַטעמאַטישע פּראָבלעם, צו קאָנסטרויִרן אַ געאָמעטרישע
פיגור א"א. % די געגעבענע זײַנען ניט גענוג צו
לייזן די גלײַכונג.

5. שאַנסן, מעגלעכקייטן. % דאָס קינד האָט אַלע געגעבענע
צו ווערן אַ מאָלער. דאָס לאַנד האָט אַלע געגעבענע
צו אַנטוויקלען זיך אינדוסטריִעל.

111 -112

[redacted] - [redacted]

געגעבנהייט – די, =ן. (דטשמ) הנחה,

אומשטאנד וואָס מע נעמט אין באַטראַכט; געגעבענעק 3׳.

1940 " אַ געגעבנהייט איז עס געווען פֿון הונדערטער

דורות – איין ליניע וואָס פֿירט ביז צו דעם סוף 362

פֿון די צײַטן". קאראלניק, 2, 189.

ג ע ג ע ן - <u>אוטוו</u>. (<u>שלש</u>) שטאַמלען, רעדן אומקלאָר, ניט פֿאַרשטענדלעך. % וואָס <u>געגעט</u> ער דאָרטן, זאָל ער זאָגן קלאָר וואָס ער וויל.

2. (<u>אַנאַמ</u>) אַרויסברענגען דאָס קול (ווי) פֿון אַ גאַנדז/גאָנער. % די גענדז <u>געגען</u>, די הינער קוואָקען.

1968 " דאָ האָט מען הערשלען געפֿירט, דאָ האָט ער געמאַכט קוקוריקו; דאָר האָט ער <u>געגעגעט</u> ווי אַ גאָנער |...|".

<u>עגנון (איבז?) ~~צ' טמז~~, X/6.</u>

([illegible] 69

113 - געג

ג ע ג ע ן – <u>אוטוו</u>. (<u>שלש</u>) שטאַמלען, רעדן אומקלאָר, ניט פֿאַרשטענדלעך. % וואָס <u>געגעט</u> ער דאָרטן, זאָל ער זאָגן קלאָר וואָס ער וויל.

2. (<u>אנאמ</u>) אַרויסברענגען דאָס קול (ווי) פֿון אַ גאַנדז/גאַנער. % די גענדז <u>געגען</u>, די הינער קוואָקען.

1968 " דאָ האָט מען הערשלען געפֿירט, דאָ האָט ער געמאַכט קוקוריקו; דאָר האָט ער <u>געגעגעט</u> ווי אַ גאַנער |...|".

<u>עגנון (איבז?) ~~צ' טמז~~, X/6.</u>

(פֿלר 69)

363

114 - גיג

ג ע ג ע נ ד ז ל ט - <u>אדי/אדוו.</u> <u>בנב.</u>

|?| 1925 "מען האָט אין אַלץ פֿאַרגעסן, נאָר געזען

שטיקלעך גאַנדז, צוגעברוינטע, די הויט <u>געגענדזלט</u> 364

וואָס ריכט זיך". <u>אפּאטאשו, 12, 138</u>.

....

<u>רעד</u>: כ׳קאָן אָן אויסדרוק "די הויט איז געוואָרן "געגענדזלט", " געקריגן אַ געגענדזלטע הויט", – ווען עמעצער ווערט דורכגענומען פֿון שרעק, פֿון קעלט, ווערט איִם די הויט איַינגעשרומפּן, ווי מיט קליינע בערגעלעך. אָבער ווי פּאַסט זיך דער באַטייַט אין דער ציטאַטע?

....

115 - גיג

?נ? ■ |געגעני| ג י ג נ י – די, מ"הד: gegene. געגנט. 328

... " לנפות דור – צדר <u>גיגני</u> וון דור".

<u>רייכלין 8, יהושע יא – ב.</u>

116 – גנב

ג[redacted] - [redacted]

ג ע ג ע נ ע ן – <u>טרוו</u>. (<u>דטשמ?</u>) קעגנקומען, באַגעגענען, אַנטרעפֿן.

1926 " די פֿאַרשפֿאַרטע האָבן געוווסט אויף אויסנווייניק, אַז עס וועט זיי <u>געגענען</u> אַ וואַנט, אַ זעלנער, 365
עטלעכע שפּאַן הימל". <u>אפּאַטאַשו, 13, 95.</u>

117 - גימל

ם
ג ע ג ע נ צ ט - אַדי/אַדוו. איַינשטימיק, אין גאַנצן מיט דער זעלבער דעה.

1696 " תמים ער איז גיגענצט מיט זין גאט זייני זין איז אייניג אלי הערצער ער פארשט מיט אנדר אויף איין מאל". | סידור | תפילה למשה, 1, קסח - II. 366

רעד: טעקסט אין לק: תמים דעים אל דיעות אחד כל הלבבות דורש יחד.

118 - גרג

ג ע ג ע ס ן - 1. פֿאַר פֿון עסן.

2. פֿאַדי. וואָס האָט שוין געגעסן (אָפּגעגעסן).

% דער בחור איז שוין אַ געגעסענער, אַ גאַנץ ברויט
און זופּ האָט ער אַרײַנגעלייגט. די קינדער זײַנען
נאָך ניט קיין געגעסענע, מע דאַרף זיי געבן פֿרישטיק.

1886 " ניט איין מאָל טרעפֿט, אַז דער מאַן קומט פֿון
גאַס זאַט, אַ געגעסענער, און זאָגט אַ תירוץ פֿאַר 367
דער ווײַב, אַז פֿון צרות |...| איז ער זאַט און
קען ניט עסן". בעקערמאַן, 6, 22.

1948 " ווען אַלע זײַנע שטוב=אייגענע וועלן,
נישט=געגעסענע און נישט=געטרונקענע, |...| אויף קאַנק
די קאַלטע געלעגערס אויף נאַכט זיך אָוועקלייגן|...|".
דער נסתר, 6, 217.

◊ שור: אַז מע לייגט זיך ניט קיין געגעסענער, שטייט
מען אויף ניט קיין געשלאָפֿענער - אַז מע איז הונגעריק,
קען מען ניט אַנטשלאָפֿן ווערן.

119 - גע

ג ע ג ר אַ ב י אַ נ ע וו ע ט - פֿאַר פֿון גראַביאַנעווען.

ג ע ג ר אַ ב ל ט - פֿאַר פֿון גראַבלען.

121 — גרע

ג ע ג ר א ב ל י ע ו ו ע ט – פאר פון גראבליעוועז.

ם | געגראבן | ג י ג ר א ב ן / ג ג ר ב ן - 1. גראווירט, אויסגעקריצט.

369 ... " חרות - גגרבן". רייכלין 8, שמות, לב - טז.

1610 " אונ׳ דיא שטיין זיא זולן זיין אויף נאמן קינדר ישראל צוועלף איר אויף נאמן גיגראבן 370 גיציגילט". טייטש=חומש, שמות, כח - כא.

1716 " כלומר זיא זאך אהליבה מנן גגראבן אונ׳ גימאלט אויף דער ווגט". ס׳ המגיד, 3, יחזקאל, כג-יד. 371

2. אויסגעהוילט.

... " נבוב - גגרבן". רייכלין 8, שמות, כז - ח. 372

122/1 – גזג

ג ע ג ר אָ ב ן – פֿאַר פֿון גראָבן.

123 - גע

ג ע ג ר אַ ג ע ר - דאָס/דער. באַ. |סטוטש 279|.

דאָס גראַגערן לאַנג, דורערנדיק, אויך דאָס גריַגערן

פֿון אַ סך גראַגערס. % אין בית=מדרש האָט זיך געהערט

ביַים לייענען די מגילה אַ געגראַגער, אַז מ'האָט געקאָנט

טויב ווערן.

ג ע ג ר אָ ג ע ר ט – <u>פֿאַר פֿון</u> <u>גראָגערן</u>.

124/1

ג ע -

ג ע ג ר <u>א</u>́ ט - <u>דאס, =ן.</u> (<u>נש</u>) געפּלעכט פֿון גראַטן |<u>אוגרו</u>|.

125 - ג׳ג

ג ע ג ר אַ ט ן - פּאַדי/פּאַדוו. (דיאַל) דזוו גערעטן.
ענלעך.

1946 "מיט דער קרענקלעכער בלאַסקייט האָט זי געגראַטן
אין דער געשטאַרבענער מוטער". י. י. טרונק, 5, 95. 374

רעד: איז דאָס טאַקע אַ דיאַלעקטישע פּאַרמע אָדער ס׳איז
סתם אַ גרייַז?

126 - געג

געג - [redacted].

געגראם - דאס, בא. (שנש,איר) א ליד אין גראמען,
א סך גראמען.

1967 " דער בדחן דער באוווסטער// האט מיט גרויס
טאראראם// געמאכט ס' געגראם". אהרן צייטלין,6,247. 375

126/1 — גע־גר

?נ? ג ע ג ר אַ מ ט - 1. פּאַדי/פּאַדוו פֿון גראַמען(זיך).

2. וואָס גראַמט זיך, וואָס איז אין גראַמען.

1962 " און זײַנע פֿינגער קראַמפּן, שרײַבן אויך

פֿון שלאָף אַ ליד אין גראַמען,// צי אַ ניט=געגראַמטע 375

מעשה". גראַדע, 5, 12.

1970 " האָט מײַן פֿאָטער אָנגעריבן אויף דער

צווייטער זײַט פֿון דער פֿאָטאָגראַפֿיע פֿיר שורות

געגראַמטע". י. כץ, יזב ~~זלאטשעוו~~, ז' 115.

געגראַמעכץ - דאָס, =ער. (איר) אַ געשריפּטס אין גראַמען.

1936 " |...| פּלעגט ער |...| זינגען זײַן אייגן פאַרפאַסט לידל, וואָס פון אַלע זײַנע געגראַמעכצער איז דער זיך געווען, אַז מאיר ראַפּאַלאָוויטש פּאַרט זיך אויפן געטשל |...|". האראַנטשיק, 3, 204. 378

1271/ג

גע –

ג ע ג ר ו י ז ט – <u>אדי</u>. געגרײַזלט, געלאָקט |<u>ראָכקינד</u>|.

?נ? ג ע ג ר ו י ט - 1. פֿאַר פֿון גרויען (זיך).

2. אַדי (שנש) וואָס זײַנען (ווי) גרוי.

1952 " [...] אין אַש געגרויטע אויגן". אויערבאך, 4.

רעד: ניט זיכער אין אויסטײַטש, מער ווי די פֿיר ווערטער זײַנען א ויפֿן קאַרטל ניטאָ. דאָס בוך האָבן מיר ניט צו דער האַנט.

129 —

ג ע ג ר ו י ל ט - <u>פאר פון</u> <u>גרוילן</u>.

130 — געג

געג - [redacted].

ג ע ג ר ו י ס ט - אַדי/אַדור. (שנש) גרויס געוואַרן.

1921 " |...| נעמט אַראָפּ דעם צילינדער פֿון קאָפּ,

בלײַבנדיק שטיין אַ פֿאַרגאַפֿטער מיט בלויז געגרויסטע 380

אויגן". בראָדערזאָן, 5א, 24.

131 – גל

ג ע ג ר ו נ ט ע ו ו ע ט – פאר פון גרונטעוועז.

132 - גע

ג ע ג ר י ב ל ט (זיך) - <u>פֿאַר פֿון</u> <u>גריבלען (זיך)</u>.

133 - ג״ג

ג ע ג ר י ו ל ט - ----⇐ געגריוועט.

געגריוועט – אדי. (שוסעריי) וואס ~~זיינען~~ א"ס
געמאכט מיט אייזערנע שטיפטלעך, ניט מיט הילצערנע
פלעקלעך (וועגן שיך). % געגריוועטע שטיוול.
געגריוועטע שיך מאכט מען אויף אייזערנע קאפיטעס,
כדי די שפיצן שטיפטלעך זאלן זיך פארבייגן ביים
ארייַנקלאפן.

געגריוועטער שוסטער – אזא שוסטער, וואס ארבעט
אויס נאר געגריוועטע שיך (ס'האט זיך א מאל גערעכנט
פאר א נידעריקערן סארט בעל־מלאכה).

1963 " זי האט געהאט אין אמעריקע א קוזין, א געגריוועטן
שוסטער [...]". באשעוויס, 4, 73. 381

1974 " פאדריאדטשיקעס, וואס האבן צוגעשטעלט שטיוול
פארן רוסישן מיליטער, האבן באשעפטיקט א שפארע 382
צאל פון געגריוועטע שוסטערס און טאנדעטניקעס".
י. האפער, ~~דש' גק~~, נ' 85/84, ז' 166.
(ז' 38)

135 - גיז

ג ע ג ר י ז ע ט / ג ע ג ר י ז ש ע ט - פאר פון גריזען/גריזשען.

ג ע ג ר י ז ש ע – דאָס/דער, בא. (שנש) דאָס גריזשען לאַנג, דויערנדיק.

1947/1945 " ווי גלײַקער הײשעריק |...| באַפּאַלט ער די ביינער // און גראָבט זיך אַרײַן מיט געפּליק 392

און געגריזשע". סוצקעווער, 3, 477.

ג ע ג ר ײַ ז ט – פֿאַר פֿון גרײַזן.

138 - געג

[redacted]

ג ע ג ר <u>יַ</u> י ז ל – <u>דאָס/דער, באַ.</u> |<u>סטוטש</u> 157|.

(<u>שנש</u>) דאָס גרײַזלען אַ סך, דױערנדיק.

ג ע ג ר ײַ ז ל ט - 1. פֿאַר פֿון גרײַזלען.

2. אַדי/אַדוו. געלאָקט, געקרויזט (וועגן האָר). % דאָס ייִנגעלע האָט שוין לאַנגע געגרײַזלטע פּאות.

1856 "(מחלפות ראש איש) דאָס הייסט |א| זמוט געגרײַזלטע האָר פֿון איין מענטשן". דיק, 3, 5. 394/א

1916 " איך וואָלט אויסגעמאָלט קעצלען אויף פּאַפּיר, מיט אירע געגרײַזלטע זײַדענע הערעלעך". שלום=עליכם, 8ב, 49. קאנק

1975 " |...| די זעלביקע פּעק שוואַרצע געגרײַזלטע באַקנבערד אַרום בלײַכער הויט". סוצקעווער, 146,7. קאנק

|| געגרײַזלטקייט - די, בא. אייגנשאַפֿט אָדער מצבֿ פֿון זײַן געגרײַזלט.

◻ אַ פּאַרך מיט געגרײַזלטע האָר - וועגן אַ שלעכטן מענטשן וואָס דערצו האַלט ער זיך נאָך גרויס בײַ זיך.

139|1c -ϵϵϵ

לאָ די וואָס ער האָט שוואַרצע האָר, ווײַל ער נאָך זײַ זאָלן

געגרייזלט זײַן – אײראַניש וועגן א גרויסן איבערקלײַבער.

140

?נ?

ג ע ג ר יי ט – 1. פֿאַר פֿון גרייטן.

2. פֿאַדי/פֿאַדוו. (וועגן אַ טיש) וואָס איז באַשטעלט

מיט מאכלים ~~און~~, משקאות און כּלים צום עסן און

טרינקען.

1876 " שפּרינגט אַראָפּ פֿון דער דראָזשקע אַזאַ בחוריסקע

און זיצט זיך בײַ אַ געגרייטן טיש, |...| פֿאַרשטעקט 403

אַ סאַלפֿעטקע און קאַלנער |...| און כאַפּט אַ קעלישעקל 403

מילאַנזש". ליניעצקי, 3, 36.

1946 " איטקע איז געגאַנגען ווי אין היינערפּלעט

אין דעם געטומל פֿון געגרייטע טישן, ברענענדיקע קאנק

ליכט |...|". י. י. טרונק, 4, 187.

1966 " פֿאַרשעמט געבליבן זײַנען שטיין די טישן,

געגרייט מיט אַלטן ווײַן און אַלדעם פֿרישן". 404

האַלקין, 4, 264.

ג ע ג ר יי כ ט – <u>פאר פון</u> <u>גרייכן</u>.

142 - גרל

ג ע ג ר יי ס ט - פאר פון גרייסן (זיך).

143 - גײַ

ג ע ג ױד יִי פ ל ט - אדי/אַדוו. (שנש) וואָס זעט
אויס ווי גרויפּן/גרײַפּלעך.

1972 " אַ טרוקענער שנײ אַ געגרײַפּלטער שפּריצט.//
מענטשן שטײען און שטויסן דאָס אײַז".
בוימוואַל, 2, 24.

144 - געג

ג ע ג ר י ל - דאָס/דער, בא. |סטוטש 282|. דאָס
גרילן אַ סך, לאַנג. % אַ גאַנצע נאַכט האָט זיך
געהערט דאָס געגריל אין ווינקל צימער.

ג ע ג ר י ל ט — <u>פאר פון</u> <u>גרילן</u>.

ג ע ג ר י ל ץ – <u>דאָס/דער, בא</u>. דאָס גרילצן אַ סך,

פֿון אַ סך גרילצנדיקע זאַכן; גרילצערײַ.

% די לאַסטאַויטאָס פֿאַרקערעוועץ גיך מיט אַ <u>געגרילץ</u>,

וואָס שנײַדט די אויערן.

ג ע ג ר י ל צ ט - <u>פאר פון</u> <u>גרילצן</u>.

ג ע ג ר י מ ט - פאר פון גרימען.

געגרימפל – דאס/דער. בא. דאָס גרימפּלען
דויערנדיק, אָדער פֿון אַ סך גרימפּלענדיקע זאַכן
(אינסטרומענטן);גרימפּלערײַ. % עס גרילצט אין
די אויערן דאָס געגרימפּל פֿון די ניט אָנגעשטימטע
פֿידלען.

[illegible] – געג.

1946 "איטלעכס מאָל, ווען די שיקסעס האָבן אַרויסגעזונגען
509 דעם גראַם, איז די מוזיק אַרײַנגעפֿאַלן מיט אַ פֿרײלעכן
געגרימפּל". י. י. טרונק. 4, 259.

150 - גיג

ג ע ג ר י מ פּ ל ט - פֿאַר פֿון גרימפּלען.

151 - גיג

?נ? ם |געגרינגערט| ג י ג ר י נ ג ר ט - פֿאַרגרינגערט, פֿאַרלײַכטערט.

|1685?| " אלי מאל דש איין קראנקר וידוי זאגט ווערן אין זיינן עבירות גיגרינגרט".
דרך הישר לעולם הבא, 1, פח - !!.

רעד: איז אויך געווען א ווערב 'גרינגערן'? אויב יאָ, דאַרף מען דאָס וואָרט געבן אַהין.

ג ע ג ר י נ ט - פאר פון גרינען.

154 - גימ

ג ע ג ר י נ צ ל ט - אדי/אדוו. (דיאל?)

דזוו גערונצלט.

1974 " בעטים פנים איז געווען געלבלעך און געגרינצלט".

511 באשעוויס, ~~צ' פאר~~, סעפטעמבער. (פאר 155)

רעד: איז דאָ אזאַ וואָרט? אפשר סתם אַ גרייַז מיט אַן איבעריקן 'ג'?

ג ע ג ר י ס ט - פאר פון גריסן.

156 - ג׳ג

ג ע ג ר י פ ן - <u>פאר פון</u> <u>גרייפן</u>.

ג ע ג ר ע ג ע ר - ---> געגראגער.

158 - ג״ג

ג ע ג ר ע נ ע צ ט (ז י ך) - פֿאַר פֿון גרענעצן (זיך).

159 - ג״ז

ג ע ג ר ע פ̈ צ ט - פאר פון גרעפּצן.